

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота магістра

**з теми «Частота вживання різних типів речень в авторських
стилях» (на матеріалі сучасної німецької прози)**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи Ger1-M18z
Спеціальності 014. Середня освіта
(Мова і література (німецька))
Яремійчук Уляна Василівна

Керівник: д. філол. наук., професор ЧНУ
ім. Ю. Федьковича Кушнерик В. І.

Рецензент _____
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, учене звання)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ СИНТАКСИСУ.....	8
1.1. Речення як основна одиниця синтаксичного рівня мови.....	8
1.2. Функціонування речення на всіх етапах розвитку німецької мови.....	13
1.3. Розподіл підрядних речень та їх особливості.....	24
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ, МЕТОДИКА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ.....	30
2.1. Опис методології, методики та методів дослідження індивідуально-авторського стилю.....	30
2.2. Характеристика матеріалу дослідження та синтаксичного ладу тексту.....	35
2.3. Визначення частоти вживання різних типів речень.....	40
2.4. Дослідження найуживаніших синтаксичних конструкцій та сполучників.....	35
Висновки до розділу 2.....	63
РОЗДІЛ 3. ЧАСТОТА ВЖИВАННЯ ПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ НІМЕЦЬКИХ АВТОРІВ.....	64
3.1. Визначення критерію <i>χ²-квадрат</i>	64
3.2. Обчислення коефіцієнту спряженості Φ та ступеня селективності...	91
3.3. Встановлення коефіцієнту кореляції <i>r</i>	95
Висновки до розділу 3.....	101
ВИСНОВКИ.....	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	108
ДОДАТОК.....	115

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ

1. ПР – просте речення.
2. ПР – потенціал розрізнення.
3. СПР – складнопідрядне речення.
4. СС – ступінь селективності.
5. ССР – складносурядне речення.
6. ЕН – Eleonora Hummel.
7. GK – Georg Klein.
8. SR – Sven Regener.

ВСТУП

Вивчення особливостей та закономірностей функціонування мовних одиниць у текстах, дослідження синтаксичних одиниць посідає важливе місце, тому що синтаксис – це розділ граматики, який сприяє об'єднанню елементів усіх мовних рівнів. Текст розглядають як організоване явище, в якому всі одиниці переплітаються між собою. Кожен текст складається з речень.

Речення як основна одиниця синтаксичного рівня є одиницею повідомлення, за допомогою якої відбувається передача інформації в процесі комунікації. Особливості синтаксичної організації підрядних речень є критерієм для вивчення індивідуально-авторського стилю, тобто дослідження принципів висловлювання, які притаманні певному об'єкту, що характеризують його ідіолект і його мову в рамках певних мовних жанрів.

Творчість досліджуваних нами авторів (Eleonora Hummel «Die Fische von Berlin», Sven Regener «Herr Lehmann», Georg Klein «Libidissi») є досить цікавою. Оригінальні погляди цих письменників на суспільство, літературу, особистість зумовили індивідуальний характер авторських прийомів відтворення дійсності за допомогою слова.

Актуальність теми дослідження мотивується потребами вдосконалення опису і нового бачення частоти вживання різних типів речення як однієї з характеристик авторських стилів сучасних німецькомовних письменників.

Традиційні дослідження не завжди дозволяють чітко інтерпретувати актуальну проблему, тому все частіше дослідники намагаються підійти до вивчення синтаксичних структур у тексті за допомогою статистичних методів, що сприяє розв'язанню низки питань з максимальною повнотою та об'єктивністю.

Дослідження різних типів складнопідрядних речень, їх специфіка вживання у текстах та характеристика авторської картини світу висвітлені у працях зарубіжних авторів І.Г. Марголін, а також російських та українських вчених, зокрема, В.Г. Адмоні, Ю.П. Бойко, Т.В. Бухінської, В.В. Виноградова, Т.М. Гостюк, В. В. Левицького, О.І. Москальської, та ін.

Поняття «індивідуального стилю автора» є об'єктом дослідження багатьох науковців другої половини ХХ століття, а саме Г.О. Винокура, В.П. Григор'єва, Б.А. Ларіна. Сьогодні цією проблемою активно займаються Н.С. Болотнова, Н.І. Головченко, В.А. Кухаренко, Г.Я. Солганік, И.А. Тарасова, В.Г. Щукін та інші. Разом з тим, в сучасному науковому просторі не напрацьовано спільних підходів до тлумачення обраної нами теми дослідження.

Мета роботи – дослідити і обґрунтувати особливості вживання різних типів речень у творах Елеонори Гуммель, Свена Регенера, Георга Клайна.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- з'ясувати частотну характеристику різнотипних речень;
- дослідити особливості індивідуально-авторських стилів письменників;
- встановити подібне та відмінне у використанні структурних типів речень і композиційно-мовленнєвих форм у творчості авторів.

Об'єктом дослідження виступає художнє мовлення, представлене творами сучасних німецьких авторів.

Предмет дослідження – частота вживання всіх типів речень у творах Елеонори Гуммель («Die Fische von Berlin»), Свена Регенера («Herr Lehmann»), Георга Клайна («Libidissi»).

Методи дослідження. Для досягнення загальної мети та виконання поставлених завдань було застосовано такі методи дослідження:

- описовий, який застосовується для виявлення та опису різних структурних типів речень, компонентів тексту та композиційно-мовленнєвих форм;
- структурний, що уможлиблює встановлення зв'язку між розміром та типом речення;
- індуктивний метод, який визначає напрям дослідження від накопичення мовного матеріалу до його систематизації та визначення закономірностей функціонування речень у творах;

- метод контекстологічного аналізу (компонентний аналіз), за допомогою якого здійснюється аналіз взаємодії слівкомпонентів речень у контексті, специфіка організації речень досліджуваних текстів та функціональний аспект дослідження речень у текстах;
- метод лінгвостатистичного аналізу (критерій χ^2 -квадрат, коефіцієнт спряженості Φ , коефіцієнт кореляції r), який сприяє більшій доказовості результатів та є необхідною умовою для об'єктивного опису сукупності функціонально-стильових характеристик синтаксичних одиниць;
- методи порівняння, аналізу та синтезу, які використовувалися для якісної інтерпретації даних, отриманих в результаті статистичного дослідження.

Матеріалом для дослідження стали речення, зібрані методом вибіркового виписування (кожна десята сторінка) із творів Елеонори Гуммель («Die Fische von Berlin»), Свена Регенера («Herr Lehmann»), Георга Клайна («Libidissi»).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в магістерській роботі вперше:

- досліджено закономірності функціонування різних типів речень у творах сучасних німецьких авторів (Eleonora Hummel, Sven Regener, Georg Klein);
- встановлено подібне та відмінне між авторськими стилями у художніх текстах.

Теоретичне значення роботи визначається тим, що отримані результати та висновки сприяють подальшому розвитку теорії граматики простого, складнопідрядного та складносурядного речення в німецькій мові, доповнюють та поглиблюють синтаксичну характеристику складносурядного речення. Результати дослідження стануть корисними при розв'язанні проблем функціонального синтаксису й лінгвістики тексту, а також відкривають перспективу для подальшого вивчення різних типів речень у німецькій мові.

Практична цінність магістерської роботи полягає в тому, що отримані в ній результати, теоретичні положення та висновки можуть бути використані при читанні лекцій і проведенні семінарських занять зі стилістики та граматики німецької мови (зокрема при читанні таких навчальних дисциплін, як «Теоретичні проблеми сучасної германістики» і «Новітньої літератури німецькомовних країн»). Окрім того, всі описані процедури допускають використання комп'ютерних технологій, які, в свою чергу, відкривають перед гуманітарними науками широкі перспективи, зокрема при укладанні статистичних філологічних довідників.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було виголошено на I Всеукраїнській науково-практичній конференції («Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи», м. Кам'янець-Подільський, 10 квітня 2019) та опубліковано у збірнику матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції («Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи», м. Кам'янець-Подільський, 10 квітня 2019 р.). Також результати дослідження було представлено на I Міжнародній науково-практичній конференції («Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти», м. Кам'янець-Подільський, 20-21 листопада 2019 р.) та опубліковано у збірнику матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції («Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти», м. Кам'янець-Подільський, 20-21 листопада 2019 р.

Мета роботи та поставлені завдання визначають **структуру роботи**, яка складається зі вступу, першого розділу «Теоретичні положення синтаксису», другого розділу «Методологія, методика та методи дослідження індивідуально-авторського стилю», третього розділу «Частота вживання підрядних речень у творах сучасників німецьких авторів», висновків, списку використаних джерел та додатку.

ВИСНОВКИ

При дослідженні творів ми пояснюємо мовні особливості, вивчаємо зв'язки мови з різними сторонами людської діяльності. Ефективність того чи іншого метода дослідження синтаксису залежить від того, як всі синтаксичні конструкції служать виявленню внутрішньої єдності синтаксису як науки. Речення є одиницею синтаксичного рівня, у ньому поєднано предикативні одиниці, проте не кожна предикативна одиниця є реченням, а лише та, яка має елементарний зміст. Отже, синтаксис є організаційним центром граматики, саме через нього одиниці інших мовних рівнів беруть участь у вираженні думки.

Дослідження різних типів складнопідрядних речень, їх специфіка вживання у текстах та характеристика авторської картини світу висвітлені у працях російських та українських вчених, зокрема, В.Г. Адмоні, Ю.П. Бойко, Т.В. Бухінської, Т.М. Гостюк, В.В. Левицького, О.І. Москальської та ін.

Т. В. Бухінська зазначає, що частота вживання різних типів складнопідрядних і ускладнених речень та їхній розмір засвідчують існування яскравої творчої манери автора за цією ознакою, є однією з особливостей індивідуального стилю кожного письменника [13, с. 98].

Для виконання поставлених завдань нами було використано наступні методи дослідження:

- метод вибіркового виписування дає змогу розповсюдити висновки, отримані на основі вивчення частини сукупності (вибірки), на всю сукупність (генеральну). Матеріалом для нашого дослідження стали речення, зібрані методом вибіркового виписування (кожна десята сторінка) із творів Елеонори Гуммель («Die Fische von Berlin»), Свена Регенера («Herr Lehmann»), Георга Клайна («Libidissi»);
- описовий, який застосовується для виявлення та опису різних структурних типів речень, компонентів тексту та композиційно-мовленнєвих форм;

- структурний, що уможливило встановлення зв'язку між розміром та типом речення;
- індуктивний метод, який визначає напрям дослідження від накопичення мовного матеріалу до його систематизації та визначення закономірностей функціонування речень у творах;
- метод контекстологічного аналізу (компонентний аналіз), за допомогою якого здійснюється аналіз взаємодії слівкомпонентів речень у контексті, специфіка організації речень досліджуваних текстів та функціональний аспект дослідження речень у текстах;
- метод лінгвостатичного аналізу (критерій χ^2 -квадрат, коефіцієнт спряженості Φ , коефіцієнт кореляції r), який сприяє більшій доказовості результатів та є необхідною умовою для об'єктивного опису сукупності функціонально-стильових характеристик синтаксичних одиниць.
- методи порівняння та синтезу, які використовувалися для якісної інтерпретації даних, отриманих в результаті статистичного дослідження.

Результати дослідження речень отримують на базі використання статистичного методу. Застосування статистичних методів (критерію χ^2 -квадрат (χ^2), коефіцієнта спряженості, кореляційного аналізу) є необхідним для отримання надійних та об'єктивних висновків, незалежних від суб'єктивізму дослідника. Досліджуючи синтаксичні особливості речень, ми одночасно вивчаємо індивідуально-авторський стиль письменника, пізнаємо особливості художньої літератури.

Аналізуючи речення від давньоверхньонімецького періоду (VIII-XI ст.) до нововверхньонімецького (XVIII-XX ст.), ми бачимо, що структура речення зазнала великих змін. Спочатку завдання речення полягало лише в передачі думки. Різні типи речень використовували у різних мовних жанрах (наприклад, непоширені речення використовували у заклинаннях, через які думки коротко і ясно відображали), в середньовержньонімецькій мові це залежало ще від індивідуального стилю автора.

Ми розглядали прямі показники, які надають реченню підрядності, але крім прямих існують у мові і непрямі показники. Вони ґрунтуються на тому, що головне і підрядне речення існує як граматичне утворення не саме по собі, а лише по відношенню один до одного і у взаємодії один з одним. Тому, якщо хоча б в одному реченні присутній прямий показник підрядності, це достатньо для того, щоб надати іншому реченні характеристику підрядності. Показними підрядності і ті, що роблять речення головним, виражені не у даному простому реченні, а у іншому реченні, яке утворює з даним простим реченням складнопідрядне, називаються показниками.

У художньому стилі широко використовують підрядні обставинні речення, зокрема підрядні обставинні способу дії, умови, причини та наслідку. Це пояснюється основним завданням письменника зображувати події, явища, персонажів в їх конкретно-індивідуальній та неповторній формі, створюючи своєрідний аналог дійсності. Саме тому подію, яку описують у художньому стилі, супроводжує розгорнута в підрядне речення характеристика часу дії та способу, причини, умови тощо. Характеристику дії подають у простому реченні різними обставинами, проте, розгорнута у підрядне обставинне речення, вона стає детальнішою, конкретнішою і разом з тим більш «видима» для читача.

Після проведеного нами дослідження частота вживання різних типів речень розподіляються нерівномірно. Найбільший χ^2 мають СПР у творі Георга Клайна 26,3, найменший χ^2 – ПР у творі Свена Регенера 0,56. Далі подані дані в порядку спадання: СПР у творі Елеонори Гуммель ($\chi^2=7,4$), ПР у творі Георга Клайна ($\chi^2=6,2$), ССР у творі Георга Клайна ($\chi^2=2,6$), СПР у творі Свена Регенера ($\chi^2=2,6$), ПР у творі Елеонори Гуммель ($\chi^2=1,83$), ССР у творі Елеонори Гуммель ($\chi^2=1,7$), ССР у творі Свена Регенера ($\chi^2=0,66$).

При визначенні значущості отриманих даних лише в двох випадках між розрізненням частот у таблицях встановлена значна різниця. Оскільки $\chi_{01}^2=6,63$, то дані мають значущість $P=0,01$, так як отримані суми: 7,4 (СПР у ЕН), 26,3 (СПР у ГК) вищі за 6,63. Також нульова гіпотеза відкидається при аналізі ПР у

GK, $\chi^2=6,2$, а при рівні значущості $P=0,05$ $\chi_{05}^2=3,84$, в інших випадках спостерігається нульова гіпотеза.

Досліджуючи СПР, ми помітили, що всі письменники у своїх творах використовують широкий спектр різних типів підрядних речень. До найпоширеніших типів підрядних речень у творі Свена Регенера належать підрядні означальні речення (54), підрядні речення часу (56) з сполучниками *wenn* (31) і *als* (14) та підрядні додаткові речення (28).

У творі «Die Fische von Berlin» Елеонора Гуммель більше використовує підрядні означальні речення із займенниками, які виконують роль сполучників: *der, die, das*, далі слідує підрядні речення часу (48) та підрядні додаткові речення з сполучниками *dass* (18), *was* (3).

Дослідивши твір Георга Клайна «Libidissi», ми встановили, що найчастіше автор вживає підрядні означальні речення (52) із сполучниками *der* (15), *die* (20), *das* (5). На другому місці – підрядні додаткові речення з сполучниками *dass* (37), *was* (3). Підрядні речення часу в порівнянні з попередніми типами речень менш вживаються. Проте вони містять широкий спектр сполучників: *wenn* (3), *als* (15), *während* (2), *bevor* (1), *bis* (1).

Серед сполучників, які вживають письменники у підрядних означальних реченнях найбільш поширеним є сполучник *die* (62), далі йде *der* (43), найнижчий показник вживаності має сполучник *das* (16).

У творі «Die Fische von Berlin» сполучник *wenn* вжито у 31 реченні, а сполучник *als* у 14. Аналогічна ситуація спостерігається і у творі Свена Регенера «Herr Lehmann». Проте підрядні речення часу з *als* (15) найбільш поширені у творі Георга Клайна «Libidissi», а сполучник *wenn* зустрічаємо лише в трьох підрядних реченнях.

Стосовно підрядних додаткових речень, то підрядні додаткові речення з сполучником *dass* є найбільш вживаними у творах досліджуваних нами авторів. Найвищий показник реалізації цього типу підрядних речень у Георга Клайна (37), друге місце посідає Свен Регенер (24) і третє – Елеонора Гуммель (18).

Підрядні додаткові речення з сполучником *was* менш вживані, відповідно у творах Елеонори Гуммель і Георга Клайна – по 3 речення, у Свена Регенера – 4.

Величини коефіцієнта спряженості Φ показують, що проза Елеонори Гуммель відрізняється від творів інших письменників перш за все підрядними реченнями часу ($\Phi=0,8$). Цей тип підрядних речень зустрічаємо також у творах інших авторів, проте для Свена Регенера більш характерні підрядні підметові речення ($\Phi=0,139$), у творі Георга Клайна частіше всього фіксуємо підрядні додаткові речення ($\Phi=0,159$).

Після обчислення ступіня селективності (СС) ми прийшли до висновку, що найбільший СС має стиль Свена Регенера (СС=0,43), далі СС для стилю Елеонори Гуммель становить 0,29, найменший стиль селективності для Георга Клайна дорівнює 0,21.

Ступінь схожості у використанні різних типів підрядних речень кожним з трьох авторів визначається за допомогою кореляційного аналізу. Найбільш близьким за використанням підрядних речень виявилися стилі Елеонори Гуммель і Свена Регенера ($r=0,968$), далі слідують стилі Елеонори Гуммель та Георга Клайна ($r=0,851$), найменш схожими є стилі Свена Регенера і Георга Клайна ($r=0,823$).

Перспективи наукового дослідження з обраної нами теми полягають у можливості використання дослідниками отриманих теоретичних і статистичних даних при виконанні курсових, магістерських і дипломних робіт, а також дисертаційних праць. Отримані результати, теоретичні положення та висновки можуть бути використані при читанні лекцій і проведенні семінарських занять таких навчальних дисциплін, як «Теоретичні проблеми сучасної германістики» і «Новітньої літератури німецькомовних країн». Окрім того, всі описані процедури допускають використання комп'ютерних технологій, які, в свою чергу, відкривають перед гуманітарними науками широкі перспективи, зокрема при укладанні статистичних філологічних довідників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адмони В. Г. Грамматический строй как система построения и общая теория грамматики / В. Г. Адмони; АН СССР, ин-с языкознания, Ленингр. отд-ние. – Москва: Наука. Ленингр. отд-ние, 1988. – 238 с.
2. Адмони В.Г. Исторический синтаксис немецкого языка / В. Г. Адмони. – Москва: Высшая школа, 1963. – 335 с.
3. Адмони В.Г. Развитие структуры предложения в период формирования немецкого национального языка / В. Г. Адмони. – Ленинград: Наука, 1966. – 214 с.
4. Адмони В.Г. Синтаксис современного немецкого языка / В. Г. Адмони. – Ленинград: Наука, 1973. – 368 с.
5. Адмони В.Г. Теоретическая грамматика немецкого языка: Строй современ. нем. яз. (Учеб. Пособие для пед. ин-тов по спец. № 2103. «Иностр. языки»). – 4-е изд., дораб. / В. Г. Адмони. – Москва: Просвещение, 1986. – 333 с.
6. Акимова Г.Н. Новое в синтаксисе современного русского языка / Г. Н. Акимова. – Москва: Высшая школа, 1990. – 166 с.
7. Арешенков Ю. О. Художні тропи в аспекті лінгвістичного аналізу: принципи і методика розбору / Ю. О. Арешенков // Література. Фольклор. Проблеми поетики / Ю. О. Арешенков. – Київ: Акцент, 2004. – (Збірник наукових праць; 18). – С. 88–94.
8. Ахманова О.С. О точных методах исследования / О. С. Ахманова. – Москва: Наука, 1961. – 110 с.
9. Бойко Ю. П. Концептофреймова модель когнітивно-семантичного мікрополя складнопідрядного речення [Електронний ресурс] / Ю. П. Бойко // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Філологічна. - 2013. - Вип. 38. - С. 34-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_38_13
10. Болотнова Н.С. Коммуникативная стилистика текста: словарь-тезаурус / Н.С. Болотнова. – Москва: Флинта: Наука, 2009. – 384 с.

11. Бондаренко А.І. Художній текст в інтерпретаційному вимірі (лінгвостилістичний аспект): Посібник / І.А. Бондаренко. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2008. – 226 с .

12. Будагов Р. А. К вопросу о языковых стилях / Р. А. Будагов, Ю. С. Сорокин. // Вопросы языкознания. – 1954. – № 3. – С. 54–67.

13. Бухінська Т. В. Частота вживання й розмір складнопідрядних і ускладнених речень як одна з ознак індивідуального стилю П. Зюскінда та М. Гаусгофер [Електронний ресурс] / Т. В. Бухінська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. - 2015. - Вип. 16. - С. 96-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_16_28

14. Бухінська Т.В. Розмір та частота вживання різних типів речень у німецькій мові (на матеріалі художньої прози та публіцистики) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Тетяна Вікторівна Бухінська ; Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці, 2007. - 20 с.

15. Виноградов В. В. Итоги обсуждения вопросов стилистики / В. В. Виноградов // Вопросы языкознания. – 1955. – № 1. – С. 60-87.

16. Виноградов В.В. Наука о языке художественной литературы и ее задачи / В. В. Виноградов. – Москва: Академия наук СССР, 1958. – С. 50-51.

17. Виноградов В.В. Проблема авторства и теория стилей / В. В. Виноградов. – Москва: Изд-во худ. лит., 1961. – 614 с.

18. Виноградов В.В. Проблемы русской стилистики / В.В. Виноградов. – Москва: Высшая школа, 1981. – 320 с

19. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика / В. В. Виноградов. – Москва: Академия наук СССР, 1963. – 255 с.

20. Винокур Г.О. О языке художественной литературы / Г.О. Винокур. – Москва: Высшая школа, 1991. – 48 с.

21. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – Москва: Наука, 1981. – 136 с.

22. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – Київ: Вища школа, 1985. – 467 с.
23. Гапонова Т. М. Актуальне членування складносурядних речень в українській мові / Т. М. Гапонова. – Донецьк, 2010. – 23 с.
24. Гіков Л.В. Аналіз розбіжностей і подібностей між авторськими стилями / Л. В. Гіков // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Вип. 114: Германська філологія. – Чернівці: Рута, 2001. – 200 с.
25. Головин Б.Н. Язык и статистики / Б. Н. Головин. – Москва: Просвещение, 1971. – 190 с.
26. Гостюк Т. М. Ознаки структурної і смислової синсемантиї головного речення у складі гіпотаксису / Т. М. Гостюк // Мовознавство. – 1990. – № 3. – С. 53–57.
27. Григорьев В.П. Грамматика идиостиля / В. П. Григорьев. – Москва: Наука, 1983. – 224 с.
28. Долгополова Л. А. Інфінітив в історії німецької мови (ІХ-ХХ ст.) : [монографія] / Долгополова Лілія Анатоліївна. – Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. – 207 с.
29. Домашнев А.И. Интерпретация художественного текста / А. И. Домашнев. – Москва: Просвещение, 1983. – 192 с.
30. Дутка М. В. Навчально – методичний посібник з граматики німецької мови для самостійної роботи студентів [Електронний ресурс] / М. В. Дутка. – Тернопіль, 2012. – 170 с. – Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/20702/1/Deutsch.pdf>
31. Жирмунский В. М. История немецкого языка / Виктор Максимович Жирмунский. – Москва : ЛЕНАНД, 2015. – 416 с. – (История языков народов Европы).
32. Квантитативная лингвистика: исследования и модели (КЛМИ – 2005): Материалы Всероссийской научной конференции (6-10 июня 2005г.). – Новосибирск: Изд. НГПУ, 2005. – 371 с.

33. Кіршова О. В. Практична грамати́ка німецької мови (Дієслово. Іменник) : [навчальний посібник] / О. В. Кіршова. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2015. – 116 с.
34. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – Київ: Вища школа, 1987. – 352 с.
35. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту: Учебник для студентів філологічних спеціальностей. – 3-е изд., испр. / В. А. Кухаренко – Одеса: Латстар, 2002. – 292 с.
36. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту: навч. пос. для студ. ст. курсів ф-тів англ. Мови / В. А. Кухаренко. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 272 с.
37. Кухаренко В.А. Принципы лингвистического исследования индивидуально-художественного стиля / В. А. Кухаренко // Сб. научн. тр. Москва: Изд-во МГПИИЯ, 1973. – Вып. 73. – С. 287-293.
38. Левицкий В.В. Квантитативные методы в лингвистике / В. В. Левицкий – Черновцы: Рута, 2004. – 180 с.
39. Лотман Ю.М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – Москва: Искусство, 1970. – 384 с.
40. Марцин В.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / В.С. Марцин, Н.Г., Міценко, О.А. Даниленко та ін. – Львів: Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с.
41. Матвеева Т. В. Полный словарь лингвистических терминов / Т. В. Матвеева. – Ростов на Дону: Феникс, 2010. – 562 с.
42. Мацько Л.І. Стилiстика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. – Київ: Вища школа, 2003. – 462 с.
43. Методичні рекомендації з написання та оформлення дипломних робіт (проектів) студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс] / уклад. Л. М. Воевідко, В. В. Кобильник ; [наук. ред. С. А. Копилов]. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018.

44. Москальская О.И. Грамматика немецкого языка / О. И. Москальская. – Москва, 1956. – С. 293-294.
45. Москальская О.И. Грамматика немецкого языка. Теоретический курс / О. И. Москальская. – Москва: Изд-во литература на иностранных языках, 1958. – 394 с.
46. Москальская О.И. Грамматика текста / О. И. Москальская. – Москва: Высшая школа, 1981. – 183 с.
47. Москович В.А. Статистика с семантика / В. А. Москович. – Москва: Наука, 1969. – 304 с.
48. Носенко И.А. Начала статистики для лингвистов / И. А. Носенко. – Москва: Высшая школа, 1987. – 156 с.
49. Одинцов В.В. Стилистика текста / В. В. Одинцов. – Москва: 1980. – 230 с.
50. Перебийніс В.І. Статистичні методи для лінгвістів: Навчальний посібник / В. І. Перебийніс. – Вінниця: Нова Книга, 2001. – 168 с.
51. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – Київ: Наукова думка, 1976. – 320 с.
52. Плунгян В. А. Введение в грамматическую семантику: грамматические значения и грамматические системы языков мира / Владимир Александрович Плунгян. – Москва: Российский государственный гуманитарный университет, 2011. – 672 с.
53. Плющ М.Я.. Методика лінгвістичного аналізу тексту / М. Я. Плющ, І. І. Ковалик. – Київ, 1984. – 245 с.
54. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови : Підручник. — 3-тє вид., пере- роб. і доповн / О. Д. Пономарів. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000. – 248 с.
55. Почепцов Г. Г. Избранные труды по лингвистике: монография / Г. Г. Почепцов. – Винница : Нова Книга, 2013. – 560 с.
56. Самохина (Дмитренко) В.А. Функционально-коммуникативная стилистика текста: проротголовблемы и пути решения / В.А. Самохина

(Дмитренко) // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – №725. – Серія: Романо-германська філологія. Methodика викладання іноземних мов. – Харків: Константа. – 2006. – С. 125-129.

57. Сердюков В. В. Семантика и прагматика неметких безличных фокусирующих конструкций: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 05.03.2006 / В. В. Сердюков. – Москва, 2012. – 8 с.

58. Скребнев Ю.М. Очерки теории стилистики / Ю. М. Скребнев. – Горький: Горьк. пед. ин-т иностр. яз., 1975. – 178 с.

59. Смеречанський Р.І. Довідник з граматики німецької мови: Довідк. вид. / Р. І. Смеречанський – Київ: Радянська школа, 1989. – 304 с.

60. Смолій М. С. Граматика німецької мови. Довідник для підготовки до ЗНО / М.С. Смолій. — Вид. 4-е, доп. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. — 528 с.

61. Солганик Г.Я. К проблеме классификации функциональных стилей на интралингвистической основе / Г. Я. Солганик // Основные понятия и категории лингвостилистики. – Пермь, 1982. – С. 43-53.

62. Солганик Г.Я. Синтаксическая стилистика (Сложное синтаксическое целое) / Г. Я. Солганик. – Москва: Высшая школа, 1973. – 214 с.

63. Сорокин Ю.С. К вопросу об основных понятиях стилистики / Ю. С. Сорокин // Вопросы языкознания. – 1954. – № 2. – С. 68-82.

64. Ставицька Л.О. Про термін ідіолект / Л. Савицька // Українська мова. – 2009. – № 4. – С. 3–17.

65. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур: Матеріали Другої міжвузівської конференції молодих учених (12-13 лютого 2004 р.) / Ред. колегія: В.Д. Каліущенко (відп. ред.), М.Г. Сенів, О.Л. Бессонова, Л.М. Ягупова, М.Р. Басиров, І.Г. Альошина. – Донецьк, ДонНУ, 2004. – 363 с.

66. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В.М. Русанівський (співголова), О.О. Тараненко (співголова), М.П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 2004. – 824 с.

67. Фант М. О. Складне речення як один із засобів вираження часових відношень / М. О. Фант // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. – Луцьк : Видавництво Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2013. – Вип. 19 (268). – С. 42–47.

68. Фрумкина Р.М. Применение статистических методов в языкознание / Р. М. Фрумкина // Попросы языкознания. – 1960. – № 4. – С. 129-133.

69. Храпченко М.Б. Творча індивідуальність письменника і розвиток літератури / М. Б. Храпченко. – Київ: Дніпро, 1976. – 376 с.

70. Шубик С.А. О размерах предложения в современном немецком языке / С. А. Шубик // Статистика речи и автоматический анализ текста. – Ленинград: Наука, 1973. – С. 86-96.

71. Щерба Л.В. О трояком аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании / Л. В. Щерба, Звегинцев В.А. // Историческое языкознание и 20 веков в очерках и извлечениях. – Москва, 1960. – С. 301-312.

72. Эльсберг Я. Индивидуальные стили и вопросы их историко-теоретического изучения. – Теория литературы. Основные проблемы в историческом изучении. Стил. Произведение. Литературное развитие / Я. Эльсберг. – Москва: Изд-во Академии наук СССР, 1965. – 620 с.

73. Ágel V. Explizite Junktion: Theorie und Operationalisierung / Vilmos Ágel // Historische Textgrammatik und historische Syntax des Deutschen: Traditionen, Innovationen, Perspektiven. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 2010. – S. 899–935.

74. Ballesteros N. M. Einige textlinguistische Aspekte der ahd. Konnektoren inti und joh / Natalia Montoto Ballesteros // Historische Textgrammatik und historische Syntax des Deutschen: Traditionen, Innovationen, Perspektiven. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 2010. – S. 305–315.

75. Behagher O. Deutsche Syntax, eine geschichtliche Darstellung. Bd. I. Die Wortklassen und Wortformen. Heidelberg, 1923. – 740 S.

76. Duden. Die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – Mannheim / Wien / Zürich: Dudenverlag, 1995. – Bd. 4. – 864 S.
77. Dürscheid Chr. Grundlagen und Theorien / Christa Dürscheid. – [5., durchges. Aufl.]. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 2010. – 256 S.
78. Eleonora Hummel. Die Fische von Berlin. Steidl-Verlag Göttingen. 2006. – 223 S.
79. Fant M. O. Ausbau der kommunikativen Komprimiertheit im Bereich der frühneuhochdeutschen Temporalsätze / M. O. Fant // Germanistik in der Ukraine. – 2014. –Jahrheft 9'2014. – S. 23–30.
80. Georg Klein. Libidissi. Vollständige Taschenbuchausgabe München. 2001. – 239 S.
81. Haider H. The Syntax of German / Hubert Haider. – Cambridge : Cambridge University Press, 2010. – 371 p.
82. Knaurs Grammatik der deutschen Sprache. Sprachsystem und Sprachgebrauch. – München: Lutz Götze Ernst W.B. Hess-Lüttich, 1989. – 624 S.
83. Moskalskaja O. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – M.: Vysshaja schkola, 1983. – 384 S.
84. Riesel E., Schendels E. Deutsche Stilistik. – M., 1975. – 412 S.
85. Schendels E. Deutsche Grammatik. – M.: Vysshaja schkola, 1988. – 400 S.
86. Sven Regener. Herr Lehmann. Taschenbuchausgabe Frankfurt am Main. 2003. – 288 S.
87. Wiechmann D. Spaltsätze im Englischen und Deutschen / D. Wiechmann. – Jena: Friedrich Schiller Universität, – 2011. – 56 S.